

Time: 3 Hours

Marks: 100

N.B:

1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1 A. Complete the following statements by selecting the appropriate answer (Any 10) 10

- i. Effective team exhibit _____ amongst their members.
a. Role   b. Diversity   c. Trust   d. Self Management
- ii. _____ team consists of employees from the same hierarchical level, working in different work areas who come together to accomplish a task.
a. virtual   b. cross functional   c. problem solving   d. self managed
- iii. Effective Team have _____ members.
a. 5-9   b. 6-13   c. 9-14   d. 12-16
- iv. The _____ view of conflict believed that all conflict is harmful and must be avoided.
a. traditional   b. interactionist   c. resolution focused   d. relationship
- v. There are _____ stages in Conflict process..
a. 3   b. 4   c. 5   d. 6
- vi. The negotiation strategy that seeks to divide up a fixed amount of resources is known as _____ bargaining.
a. Competing   b. Accommodating   c. Collaborating   d. Avoiding
- vii. Emotions are caused by _____ even
a. General   b. specific   c. positive   d. Negative
- viii. Many researchers agree on _____ universal emotions.
a. Four   b. Five   c. Six   d. Seven
- ix. Moods are feelings that tend to be _____ intense than emotions.
a. More   b. Less   c. Not   d. very
- x. Changes in the business cycle creates _____ uncertainties.
a. social   b. political   c. economic   d. technological
- xi. The collapse of the financial sector and global recession are examples of _____.
a. social trends   b. political changes   c. economic shocks   e. technological change
- xii. Stress is associated with demands and _____.
a. Challenges   b. Hindrance   c. Resources   d. Goals

Q1 B. State whether the following statements are True or False (Any 10) 15

- i. Non-Effective teams do not exhibit trust among its members.
- ii. Virtual teams uses computer technology.
- iii. Teams with high skilled members perform better.
- iv. Traditional view of conflict believed that all conflict is good.
- v. There are 4 steps in the negotiation process.
- vi. All things being equal distributive bargaining is better than integrative bargaining.
- vii. Emotions and moods are different.
- viii. Stressful daily events positively affect moods.
- ix. Regulations of emotions has some drawbacks.
- x. Exercise reduces the stress.
- xi. Tension and boredom are psychological symptoms of stress.
- xii. Workaholics are obsessed with their work.

Q 2. Answer any two of the following questions 15

- a) Define a team. Describe the four common types of teams in an organization.
- b) Explain how contextual factors influence team effectiveness.
- c) Discuss why team process is important for team effectiveness.

Q 3. Answer any two of the following questions 15

- a) Define conflict. Differentiate between the traditional and resolution focused view of conflict.
- a) Explain the five different conflict handling intentions.
- c) Explain the different steps involved in the negotiation process

Q 4. Answer any two of the following questions 15

- a) What are the sources of emotions and moods?
- b) What is emotional intelligence? Discuss the arguments for and against emotional intelligence.
- c) Explain any four applications of emotions and moods.

Q 5. Answer any two of the following questions 15

- a) Define stress and discuss the environmental factors influencing stress.
- b) What are the different effects of stress?
- c) Discuss different individual approaches to managing stress.

Q 6. Write Short Notes of any four questions 20

- a) Cross – functional teams
- b) Member diversity and team effectiveness
- c) Managing functional conflict.
- d) Bargaining strategies
- e) Emotional regulation
- f) Organisational approaches to stress management.

*****

[वेळ: ३ तास]

[गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र. १ अ) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. (१०)
- १) प्रभावी संघ आपल्या सदस्यामध्ये _____ दर्शवते.
अ) भूमिका ब) विविधता क) विश्वास ड) स्वव्यवस्थापन
- २) _____ कार्यसंघामध्ये समान श्रेणीबद्ध स्तरावरील कर्मचारी असतात, जे वेगवेगळ्या कार्यक्षेत्रात काम करतात व जे एखादे काम पूर्ण करण्यासाठी एकत्र येतात.
अ) आभासी ब) संकरण कार्यशील क) समस्या सोडवणे ड) स्व व्यवस्थापित
- ३) प्रभावी संघामध्ये _____ सदस्य असतात.
अ) ५ - ९ ब) ६-१३ क) ९-१४ ड) १२-१६
- ४) संघर्षाच्या _____ दृष्टिकोनाचा असा विश्वास होता की सर्व संघर्ष हानिकारक आहेत आणि ते टाळले पाहिजेत.
अ) पारंपारिक ब) परस्परसंवादी क) ठराव केंद्रित ड) संबंध
- ५) संघर्ष प्रक्रियेत _____ टप्पे आहेत.
अ) ३ ब) ४ क) ५ ड) ६
- ६) वाटाघाटीची रणनीती जी ठराविक प्रमाणात संसाधन विभाजित करण्याचा प्रयत्न करते तिला _____ सौदेबाजी म्हणून ओळखली जाते.
अ) वितरणात्मक ब) अकार्यक्षम क) बोधात्मक ड) एकात्मिक
- ७) भावना _____ घटनेमुळे निर्माण होतात.
अ) सामान्य ब) विशिष्ट क) सकारात्मक ड) नकारात्मक
- ८) बहुतांश संशोधकांनी _____ वैश्विक भावना असल्याचे मान्य केले आहे.
अ) चार ब) पाच क) सहा ड) सात
- ९) मनःस्थिती म्हणजे जाणीवाच्या भावनापेक्षा _____ तीव्र असतात.
अ) अधिक ब) कमी क) नाही ड) खूप
- १०) व्यापार चक्रातील बदल _____ अनिच्छितता निर्माण करतात.
अ) सामाजिक ब) राजकीय क) आर्थिक ड) तांत्रिक
११. आर्थिक अंगाचे पतन आणि जागतिक मंदी हि _____ ची उदाहरणे आहेत .
सामाजिक कल ब) राजकीय बदल ड) आर्थिक धक्के ड) तांत्रिक बदल
- १२ . ताणाचा सहसंबंध मागणी व _____ शी असतो.
अ) समस्या ब) अडथळे क) साधनसामग्री ड) उद्दिष्ट

- प्र. १ ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा. (कोणतेही १०) (१०)
- १) अप्रभावी संघ आपल्या सदस्यांवर विश्वास ठेवत नाहीत.
  - २) आभासी संघ संगणक तंत्रज्ञान वापरतात.
  - ३) जास्त कुशल सदस्य असलेले संघ अधिक चांगली कामगिरी करतात.
  - ४) संघर्षाच्या पारंपारिक दृष्टीकोनाच्या असा विश्वास होता की संघर्ष चांगला आहे.
  - ५) वाटाघाटी प्रक्रियेत चार टप्पे आहेत.
  - ६) सर्व गोष्टी समान असताना वितरणात्मक सौदेबाजी करणे हे एकात्मिक सौदेबाजीपेक्षा चांगले आहे.
  - ७) भावना आणि मनःस्थिती वेगळे आहेत.
  - ८) तणावपूर्वक दैनंदिन घटनांचा मनःस्थितीवर सकारात्मक परिणाम होतो.
  - ९) भावनिक नियमनात काही अडथळे आहेत.
  - १०) व्यायामामुळे तणाव कमी होतो.
  - ११) त्रास आणि कंटाळा ही तणावाची मानसशास्त्रीय लक्षण आहे.
  - १२) वर्कहोलिक्स हे त्यांच्या कामाचे वेडे असतात.
- प्र. २ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
- अ) संघाची व्याख्या सांगा. संघटनेमधील चार सामाईक संघाचे प्रकारांचे वर्णन करा.
  - ब) संदर्भ घटक संघाच्या परिणामकरतेवर कसा प्रभाव पाडतात ते स्पष्ट करा.
  - क) संघ प्रक्रिया ही संघ परिणामकारकते साठी महत्त्वाची आहे? यावर चर्चा करा
- प्र. ३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
- अ) संघर्षाची व्याख्या द्या. पारंपारिक व ठराव केंद्रित संघर्षातील विचार यातील फरक स्पष्ट करा
  - ब) पाच विविध संघर्ष हाताळण्याच्या हेतूचे स्पष्टीकरण करा.
  - क) वाटाघाटी प्रक्रियेतील विविध पायऱ्यांची थोडक्यात चर्चा करा.
- प्र. ४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
- अ) भावना आणि मनाचा कल यांचे स्तोत कोणते आहेत?
  - ब) भावनिक बुद्धिमत्ता म्हणजे काय? भावनिक बुद्धिमत्तेच्या बाजूने आणि विरुद्ध युक्तीवादांवर चर्चा करा.
  - क) भावना आणि मनःस्थितीचे कोणतेही चार वापर स्पष्ट करा.
- प्र. ५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
- अ) तणावाची व्याख्या द्या. भोवतालच्या घटकांचा तणावावर कसा परिणाम होतो त्याची चर्चा करा.
  - ब) तणावाचे विविध परिणाम कोणते हे स्पष्ट करा.
  - क) तणाव नियोजनात वैयक्तिक पद्धतीची चर्चा करा.

प्र. ६ टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

(२०)

- अ) परस्पर बद्ध संघ
- ब) सदस्य विविधता आणि संघ परिणामकारता
- क) कार्यात्मक संघर्ष व्यवस्थापित करणे
- ड) सौदेबाजी व्यूहरचना
- इ) भावनिक नियंत्रण
- फ) तणाव व्यवस्थापनेतील संघटनात्मक दृष्टीकोन

*****